

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۶/۲۷

۳۳۱

شماره چاپ

۲۱۷

شماره ثبت

دو شوری

طرح اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی

مصوب ۱۳۶۳

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: امنیت ملی و سیاست خارجی

فرعی: آموزش و تحقیقات اجتماعی - بهداشت و درمان -

فرهنگی - قضائی و حقوقی

اداره کل قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضاء ۳۷ نفر از نمایندگان رسیده است جهت طی مراحل قانونی تقدیم می گردد.

خدمت نظام وظیفه یکی از ارکان دفاعی و امنیتی کشور بوده که دامنه آثار آن اغلب اتباع نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران به خصوص جوانان ذکور و ابعاد امنیتی، دفاعی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روانی جامعه را دربر می گیرد. امروز در ضرورت بازنگری در قانون نظام وظیفه بر اساس مقتضیات و شرایط روز تردیدی نیست. مواد اصلاحی با همکاری همه دستگاههای ذی ربط خصوصاً ستاد کل نیروهای مسلح تهیه شده است.

کاظم جلالی - جهانگیرزاده - پروجودی - سیدحسین حسینی - الهیان - فاطمه رهبر -
غلامرضا کرمی - آوایی - برنا - زارعی - کوثری - فلاح پشه - محمدرضا امیری -
نجابت - محمدرضا آشتیانی - حسنپور - بختیاری - منصور رضی - ابطحی -
محمدعلی رضایی - طباطبایی نژاد - مهدیزاده - محمد محمدی - جمفرزاده -
حاجی اصغری - سروری - فولادگر - مفتاح - میرخلیلی - احمدی بیفش -
دستغیب (سیدعلی اصغر) - طاهرپور - اسلامی - یحیی زاده - موحد - قربانی -

ابراهیمی

طرح اصلاح موادی از قانون خدمت وظیفه عمومی

مصوب ۱۳۶۳

فصل اول - کتاب

ماده ۱- ماده (۱) مکرر به شرح زیر به قانون وظیفه عمومی الحاق

می‌گردد.

ماده ۱ مکرر- در این قانون عبارت اختصاری به شرح زیر جایگزین

عناوین کامل آنها می‌گردد:

- ۱- فرماندهی کل به جای مقام معظم فرماندهی کل قوا.
 - ۲- ستادکل به جای ستادکل نیروهای مسلح.
 - ۳- نیروهای مسلح به جای ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمانهای تابعه.
 - ۴- ارتش به جای ارتش جمهوری اسلامی ایران
 - ۵- سپاه به جای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
 - ۶- وزارت دفاع به جای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
 - ۷- وزارت علوم به جای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
 - ۸- وزارت بهداشت به جای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - ۹- مشمول- کسی که در شمول قانون خدمت وظیفه عمومی قرار گیرد.
- ماده ۲- ماده (۲) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
- «ماده ۲- هر فرد ذکور ایرانی از اول ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می‌رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی خواهد بود.»

ماده ۳- تبصره ماده (۳) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب سال ۱۳۶۳ حذف و تبصره زیر جایگزین آن می‌گردد:

«تبصره- تغییر سن بر مبنای ماده واحده قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی و جلوگیری از تزلزل آنها مصوب ۶۷/۱۱/۲، فقط درباره خودمشمولین معتبر است.»

ماده ۴- قسمت آخر بند الف ماده (۴) بعد از عبارت «در صورتی که مشمولین مازاد بر نیاز باشند» به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«ستاد کل می‌تواند با کسب اجازه از فرماندهی کل آن را به کمتر از دو سال تقلیل دهد.»

ماده ۵- «ماده (۵) قانون خدمت وظیفه عمومی و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵- کلیه مشمولین قادر به خدمت و بلامانع، به خدمت دوره ضرورت اعزام می‌شوند و پس از فرا گرفتن آموزشهای نظامی لازم در ابتدای خدمت، بقیه خدمت دوره ضرورت را انجام خواهند داد.

تعیین ترتیب تقدم، سهمیه بندی مشمولین وظیفه بین هر یک از نیروهای مسلح، توسط ستاد کل با تصویب فرماندهی کل صورت می‌گیرد.

تبصره ۱- نحوه تأمین سهمیه هر یک از نیروهای مسلح از مشمولین هر دوره، به وسیله کمیسیونی انجام خواهد شد که از نمایندگان نیروهای مزبور به ریاست رئیس سازمان وظیفه عمومی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- سپاه می‌تواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه، از بین بسیجیان دارای دفترچه آماده به خدمت به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می‌کند، انتخاب نموده و قبل از تاریخ

اعزام آنان لیست اسامی آنها را به وظیفه عمومی اعلام نماید. این مشمولین برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سپاه قرار می گیرند.

تبصره ۳- نیروهای مسلح می توانند مشمولین متخصص مورد نیاز خود را در سطح کارشناس و بالاتر به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می کند به عنوان مشمول خاص از ستاد کل درخواست نمایند.

تبصره ۴- مشمولین وظیفه از تاریخ اعزام از سوی واحدهای وظیفه عمومی ناجا به عنوان کارکنان وظیفه یگان تعیین شده، محسوب می شوند.

ماده ۶- سه تبصره به شرح زیر به ماده (۷) الحاق می گردد:

تبصره ۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است قبل از به کارگیری فارغ التحصیلان تربیت معلم در مراکز آموزشی، از طریق سازمان وظیفه عمومی آنان را به مراکز آموزشی نظامی برای طی دوره آموزش رزم مقدماتی اعزام نماید.

تبصره ۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است همه ساله اعتبارات لازم را برای آموزشهای فوق در اختیار سپاه قرار دهد.

تبصره ۳- سپاه موظف است با هماهنگی وزارت آموزش و پرورش و حداکثر ظرف مدت سه سال، کلیه دانش آموختگانی را که تا تصویب این قانون به خدمتی آنان به وزارت آموزش و پرورش به اتمام رسیده است، آموزش رزم مقدماتی دهد.

ماده ۷- دو تبصره به عنوان تبصره‌های (۳) و (۴) به شرح زیر به ماده (۱۰) الحاق می گردد:

تبصره ۳- تعیین مدارک دال بر رسیدگی به وضعیت مشمول، ارزش و اعتبار ارائه هر یک از آنها از لحاظ انجام قسمتی یا تمام امور موضوع این ماده بر عهده آئین نامه اجرائی مندرج در ماده (۶۶) خواهد بود.

تبصره ۴- متخلفین از مقررات این قانون به محاکم قضائی معرفی خواهند شد، مجازات این‌گونه افراد برای بار اول پرداخت هزینه سالانه یک سرباز و بار دوم علاوه بر جریمه فوق، سه ماه انفصال از خدمت و برای بار سوم و بالاتر از خدمات دولتی انفصال می‌یابند.

ماده ۸- در صدر ماده (۱۳) به جای عبارت «مشمولانی که» عبارت «افرادی که اعم از مشمول و غیر مشمول» جایگزین و تبصره (۱) و (۲) ماده مذکور به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره ۱- آن عده از محصلین مراکز آموزش کادر ثابت نیروهای مسلح که قبل از پایان دوره آموزش مستعفی یا اخراج شوند، صرفاً از طی دوره آموزش نظامی معاف بوده، لیکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند. در صورتی که محصلین به علت بیماری یا عدم صلاحیت که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برکنار گردند، مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۲- افسران و درجه داران نیروهای مسلح، در صورتی که قبل از نیل به درجه به موجب مقررات استخدامی مربوط از خدمت مستعفی یا اخراج شوند، صرفاً از طی دوره آموزش نظامی معاف بوده لیکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند و اگر بعد از پایان دوره آموزش از خدمت مستعفی یا اخراج گردند و خدمت آنان از دو سال کمتر باشد، بقیه خدمت دوره ضرورت را تا دو سال انجام خواهند داد.

ماده ۹- ماده زیر جایگزین ماده (۱۴) می‌گردد:

ماده ۱۴- آن دسته از مشمولین و کارکنان وظیفه ای که به‌عنوان پایور (نظامی و کارمند) به استخدام نیروهای مسلح در می‌آیند با انجام شش‌سال خدمت پس از فراغت از تحصیل یا اتمام دوره آموزشی از انجام خدمت دوره

ضرورت معاف می‌گردند. در هر حال چنانچه قبل از خاتمه شش‌سال از خدمت رها گردند، در صورتی که مشمول معافیت‌های قانونی نباشند، بدون احتساب مدت خدمت انجام شده، خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام خواهند داد. مگر این‌که علت رهایی، بیماری و یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان به تشخیص مبادی ذی‌ربط در سازمان مربوطه باشد که در این صورت مدت خدمت انجام شده به نسبت از مدت خدمت دوره ضرورت آنان کسر می‌گردد.

تبصره ۱- مدت خدمت انجام شده کارکنان وظیفه که در اجراء این ماده به‌عنوان کارمند رسمی استخدام می‌شوند به همان میزان از مدت تعهد موضوع این ماده کسر می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه کارمندان مذکور پس از اتمام شش‌سال تعهد خدمتی به هر عنوان از خدمت رها شوند از کارت معافیت از خدمت دوره ضرورت برخوردار می‌گردند.

ماده ۱۰- ماده (۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۵- مشمولین و کارکنان وظیفه داوطلبی که با داشتن حداقل گواهینامه پنجم ابتدائی و سپردن پنج سال تعهد خدمت نظامی یا شش‌سال تعهد خدمت کارمندی، به‌صورت پیمانی در نیروهای مسلح استخدام می‌شوند، خدمت آنان به منزله انجام خدمت دوره ضرورت تلقی و پس از پایان تعهد از کارت پایان خدمت برخوردار می‌گردند. در صورتی که قبل از خاتمه تعهد از خدمت مستعفی یا برکنار گردند، چنانچه مشمول معافیت‌های قانونی نباشند، بدون احتساب خدمت پیمانی انجام شده، خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام خواهند داد، مگر این‌که علت رهایی، بیماری و یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان به تشخیص هیأت بدوی سازمان مربوط باشد که

در این صورت مدت تعهد انجام شده به نسبت از مدت خدمت دوره ضرورت کسر می‌گردد.

تبصره ۱- طی دوره آموزش نظامی برای کلیه کارمندان اعم از رسمی و پیمانی الزامی است.

تبصره ۲- مدت تعهد پیمانی دارندگان مدرک فوق لیسانس و بالاتر یک سال کمتر خواهد بود.

تبصره ۳- میزان سهمیه کارکنان پیمانی هر یک از نیروهای مسلح از سوی ستاد کل تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۴- چنانچه مشمول مستعفی بالغ بر نیمی از مدت تعهد خود را سپری کرده باشد برای ادامه خدمت دوره ضرورت نیازی به طی دوره آموزش مجدد ندارد و به ازاء هر سال خدمت چهارماه از مدت خدمت ضرورت او کسر خواهد شد.

ماده ۱۱- در ماده (۱۶) به جای عبارت «آئین نامه های ارتش جمهوری اسلامی ایران» عبارت «آئین نامه انضباطی نیروهای مسلح» جایگزین می‌گردد.

فصل دوم- احضار برای خدمت دوره ضرورت

ماده ۱۲- ماده (۱۸) حذف می‌گردد.

ماده ۱۳- ماده (۱۹) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۹- کسانی که به سن هجده سال تمام می‌رسند، پس از انتشار آگهی احضار، موظفند ظرف شش ماه خود را به وظیفه عمومی معرفی نمایند و وظیفه عمومی مکلف است، حداکثر ظرف مدت شش ماه مشمولین وظیفه را

تعیین تکلیف نموده و به خدمت اعزام، یا برابر مقررات از خدمت دوره ضرورت معاف نماید.

تبصره ۱- مضمولان مقیم خارج از کشور، باید به نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت خود، در صورت نبود آن، به نزدیکترین نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران مراجعه نمایند.

تبصره ۳- آن دسته از مضمولینی که جهت اعزام به خدمت دارای معاذیر مندرج در آئین نامه اجرائی بوده و نمی توانند در موعد مقرر به خدمت اعزام شوند، حداکثر شش ماه اعزام آنان به تعویق می افتد.

ماده ۱۴- در ماده (۲۰) قانون کلمه «سازمان» در اول سطر و در سطر سوم بعد از کلمه تفکیک عبارت «هرماه» اضافه می گردد.

فصل سوم- رسیدگی

ماده ۱۵- در ماده (۲۱) به جای کلمه «ژاندارمری» عبارت «نیروی انتظامی» و تبصره (۱) حذف و تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح می گردد:

تبصره ۲- در تبصره (۲) به جای «رئیس اداره» عبارت «رئیس سازمان» به جای «ستاد مشترک و ستاد مرکزی سپاه» عبارت «نیروهای مسلح» ذکر می گردد.

ماده ۱۶- در ماده (۲۲) عبارت «رئیس اداره» به «رئیس سازمان» اصلاح می گردد.

ماده ۱۷- ماده (۲۳) حذف می گردد.

ماده ۱۸- تبصره ذیل ماده (۳۰) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

تبصره- رئیس سازمان وظیفه عمومی یا نماینده او در صورتی که دلایل و مدارک مثبت‌ای مبنی بر معافیت از خدمت در پرونده موجود باشد، می‌تواند برای حداکثر شش ماه دستور عدم اعزام صادر نماید و یا در صورت غیبت موجه مشمول، دستور رسیدگی صادر نماید.

فصل چهارم- معافیتها

بخش اول- معافیت تحصیلی

ماده ۱۹- ماده (۳۱) به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های الحاقی به ماده

مذکور حذف می‌گردد:

«ماده ۳۱- دانش آموزان مدارس و مراکز آموزش وابسته به وزارت آموزش و پرورش و یا مورد تأیید آن وزارت و دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که در حین تحصیل به سن مشمولیت می‌رسند، تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می‌دهند، از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۲۰- در ماده (۳۲) بعد از «حوزه علمیه قم»، عبارت «حوزه‌های

علمیه خراسان و اصفهان» اضافه گردد.

ماده ۲۱- ماده (۳۳) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۳۳- صدور معافیت تحصیلی دانش آموزان، دانشجویان و طلاب علوم دینی، موکول به گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طریق مقامات صالحه بوده و مدت آن تا پایان تحصیلات در هر مقطع می باشد.

تبصره ۱- حداکثر معافیت تحصیلی برای دانش آموزان تا سن بیست سال تمام و در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی دو و نیم سال، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی ارشد ناپیوسته سه سال، کارشناسی پیوسته پنج سال و کارشناسی ارشد شش سال، دکترای پزشکی پیوسته هفت سال و دکترای تخصصی پنج سال خواهد بود.

تبصره ۲- در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون خاص دانشگاههای مربوط حداکثر شش ماه به مدت فوق اضافه خواهد شد.

ماده ۲۲- ماده (۳۴) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۳۴- دانش آموزان و دانشجویان، طلاب علوم دینی مشمول، در صورت ترک تحصیل، اخراج، انصراف یا فراغت از تحصیل، باید برای خدمت دوره ضرورت خود را معرفی نمایند، مقامات مسؤول مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولین را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی، بدون تأخیر به سازمان وظیفه عمومی محل ارسال دارند.

تبصره ۱- مهلت معرفی مشمولین مذکور حداکثر شش ماه از تاریخ انصراف، ترک تحصیل و اخراج و فراغت از تحصیل می باشد.

تبصره ۲- مشمولینی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، پس از ترک تحصیل یا اخراج یا انصراف یا فراغت از تحصیل، موظفند حداکثر ظرف یک سال خود را به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور معرفی نمایند.

ماده ۲۳- ماده (۳۵) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۳۵- مشمولین دیپلم و بالاتر که حداکثر یک سال پس از فراغت از تحصیل از طریق آزمون سراسری در یکی از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور پذیرفته شده تا زمانی که به تحصیل اشتغال دارند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. مشروط به این که دارای غیبت غیرموجه نباشند. این معافیت برای هر مقطع فقط یک بار داده می شود.

تبصره ۱- معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در طول مدت تحصیل فقط یک بار قابل تمدید است.

تبصره ۲- ترخیص کارکنان وظیفه حین خدمت جهت ادامه تحصیل، جز در شرایطی که به تصویب فرمانده معظم کل قوا می رسد ممنوع می باشد.

ماده ۲۴- ماده (۳۶) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۳۶- مشمولین دیپلم و بالاتر در صورتی که از نظر مقررات این قانون و وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاهها و رشته های آنها مورد تأیید وزارتخانه های فوق باشد، می توانند با سپردن تضمین های لازم با استفاده از مقررات این قانون برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

ماده ۲۵- ماده (۳۷) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۳۷- ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند، چنانچه در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا مؤسسات آموزشی کشورهای خارج مورد تأیید

آموزش و پرورش به سن مشمولیت برسند از معافیت تحصیلی بهره‌مند می‌گردند و ادامه تحصیل آنان در رشته‌های عالی، دانشگاهی با تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بلامانع خواهد بود.

ماده ۲۶- ماده (۳۸) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۳۸- آئین‌نامه اجرایی مواد این بخش، توسط وزارت دفاع با کسب نظر از حوزه‌های علمیه قم، خراسان، اصفهان، وزارتخانه‌های علوم، بهداشت، آموزش و پرورش و دانشگاه آزاد اسلامی ظرف حداکثر شش ماه تهیه، پس از تأیید ستادکل به تصویب وزارتخانه‌های هیأت وزیران می‌رسد.

بخش دوم- معافیت پزشکی

ماده ۲۷- تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳۹) به شرح زیر اصلاح و تبصره‌های (۳) و (۴) به ماده مذکور الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- نحوه طبقه‌بندی مشمولین و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها براساس مقاطع تحصیلی مشمولین به موجب آئین‌نامه معاینه پزشکی مشمولین خدمت و وظیفه عمومی خواهد بود که وزارت دفاع با کسب نظر وزارتین کشور و بهداشت ظرف حداکثر شش ماه تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نحوه آموزش و خدمت مشمولین معاف از رزم، برابر دستورالعملی خواهد بود که از سوی ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳- کسانی که به مواد مخدر اعتیاد دارند، در شمول بند (۳) ماده مذکور قرار گرفته، به هنگام معاینه، شناسایی و از سوی واحدهای وظیفه

عمومی جهت ترک اعتیاد به مدت حداکثر شش ماه به مقامات صالحه معرفی می‌گردند.

تبصره ۴- نیروهای مسلح مکلفند در حین خدمت، کارکنان وظیفه ای را که به مواد مخدر اعتیاد دارند، شناسایی و از سایر سربازان جدا نموده، در واحدهای مستقل و مخصوص به‌کارگیری و به مقامات صالحه جهت ترک اعتیاد در مدت یک ماه توسط پزشک معالج معرفی نمایند. مدت اعتیاد برای یک بار جزء خدمت دوره ضرورت محاسبه می‌شود. این افراد پس از پایان خدمت قانونی از خدمت ترخیص می‌شوند، لیکن در هر حال صدور هرگونه کارت معافیت یا پایان خدمت منوط به ارائه گواهی ترک اعتیاد می‌باشد.

ماده ۲۸- ماده (۴۱) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۱- کلیه مشمولین وظیفه باید قبل از اعزام به خدمت توسط یک پزشک از نیروهای مسلح معاینه شوند و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح، توسط پزشکان غیر نظامی متعهد که صلاحیت آنان به وسیله نیروی انتظامی تأیید شده باشد، معاینه خواهند شد.

تبصره ۱- اظهار نظر در مورد معافیت پزشکی مشمولین توسط سه نفر پزشک نیروهای مسلح صورت می‌گیرد، رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲- نیروهای مسلح موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی را به نیروی انتظامی معرفی نمایند. در صورتی که تأمین پزشکان مورد نیاز از نیروهای مسلح امکان‌پذیر نباشد، نیروی انتظامی از پزشکان مورد تأیید غیرنظامی در شورای پزشکی استفاده می‌نماید.

تبصره ۳- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری مکلف است همه ساله هزینه تجهیز و تشکیل شورای پزشکی و شورای عالی

پزشکی فوق العاده پزشکان عضو شوراهای مذکور و همچنین هزینه معاینات تخصصی مشمولینی که از پرداخت هزینه معاینات معاف هستند را در اعتبارات نیروی انتظامی و بیمارستانهای ذی ربط پیش بینی نماید.

ماده ۲۹- ماده زیر به عنوان ماده (۴۲) مکرر به قانون الحاق می گردد:

ماده ۴۲ مکرر- مشمولینی که در شورای پزشکی شهرستان مربوط با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشده، به تشخیص این شورا یا اعتراض مشمول یا رئیس واحد وظیفه عمومی مربوط، نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، رئیس حوزه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی نماید، تا مورد معاینه قرار گرفته و نتیجه معاینه تخصصی جهت تصمیم گیری به شورای پزشکی شهرستان مربوط ارسال گردد.

تبصره ۱- مشمولینی که متقاضی معاینه تخصصی باشند، قبلاً باید هزینه های پیش بینی شده را به حساب دولت پرداخت نموده، پس از معاینه طبق این قانون با آنان رفتار می شود. مشمولینی که به تشخیص شورای پزشکی، همچنین مددجویان مشمول، تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور، افرادی که به تأیید کمیته امداد امام خمینی (ره) محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می باشند.

تبصره ۲- مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح موظفند به وضعیت مشمولین معرفی شده حوزه مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نموده، آنان را حداکثر ظرف مدت یک ماه مورد معاینه تخصصی قرار دهند.

تبصره ۳- چنانچه مشمولینی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی می‌شوند، ظرف مدت یکماه به این مرکز مراجعه نکنند، به خدمت اعزام خواهند شد.

ماده ۳۰- ماده (۴۳) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۳- چنانچه وظیفه عمومی مربوط به نحوی اطمینان حاصل نماید که رأی شورای پزشکی مطابق مقررات صادر نشده است، پرونده را جهت بررسی به شورای عالی پزشکی که از (۳) پزشک متخصص نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد ارجاع می‌دهد نظر این شورا قطعی و لازم الاجراء است.

بخش سوم- معافیت کفالت

ماده ۳۱- ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۴- مشمولین زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند:

۱- یگانه مراقب یا نگهدارنده پدر نیازمند مراقبت که قادر به اداره امور خود نباشد.

۲- یگانه مراقب یا نگهدارنده مادر فاقد شوهر.

۳- تنها برادر سرپرست خواهر فاقد پدر، همسر و فرزند ذکور غیر محجور.

۴- تنها برادر سرپرست برادر کبیر نیازمند مراقب و فاقد پدر و همسر و فرزند ذکور غیر محجور و فاقد شغل.

۵- یگانه سرپرست برادر کمتر از هجده سال تمام.

۶- یگانه نوه ذکور مراقب یا نگهدارنده جد فاقد فرزند یا جدیه فاقد شوهر و فرزند.

۷- مشمولی که همسرش فوت نموده و از او دارای فرزند صغیر بوده مادامی که ازدواج مجدد نکرده و یا دارای همسری که بعد از ازدواج معلول و نیازمند مراقبت باشد.

تبصره ۱- منظور از یگانه مراقب تنها فرزند یا برادر یا نوه بیش از هجده سال تمام است که مراقبت هر یک از بستگان مذکور در این ماده را به علت نقص عضو، بیماری، کبر سن، صغیر بودن، یا اناث بودن به عهده دارد، نیازمندی اشخاص مذکور به مراقبت با توجه به نقص عضو، بیماری، کبر سن آنان به تشخیص شورای پزشکی خواهد بود.

تبصره ۲- دولت موظف است خانواده‌هایی را که با اعزام مشمول به خدمت سربازی از نظر تأمین معیشت زندگی با مشکل مواجه می‌شوند و قادر به اداره امور خود نباشند، تحت پوشش بیمه خدمات درمانی قرار داده و به آنان مستمری پرداخت نماید، نیروهای مسلح نیز مکلفند تسهیلات لازم را جهت به‌کارگیری آنها فراهم کنند.

تبصره ۳- مشمولین موضوع این ماده تا سی‌ماه متوالی می‌توانند از معافیت کفالت استفاده نمایند و در پایان مدت فوق، سال دوم و در صورت دارا بودن شرایط کفالت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌گردند.

تبصره ۴- وجود برادری که از معافیت تحصیلی برخوردار است مانع از معافیت کفالت موقت مشمولی که سرپرستی خانواده را برعهده دارد، نخواهد بود این معافیت فقط در طول مدت معافیت تحصیلی برادر مشمول معتبر بوده و

پس از آن با رعایت سایر مقررات این قانون به خدمت دوره ضرورت اعزام خواهد شد.

تبصره ۵- در صورتی که برادر یا برادران یا پدر مشمول به دلیل بیماری یا معلولیت زمین گیر بوده و بنا به تشخیص شورای پزشکی فاقد صلاحیت و یا ناتوان برای سرپرستی باشند و مشمول نیز عملاً مراقبت، یا سرپرستی را بر عهده داشته باشد، می تواند از معافیت کفالت برخوردار گردد.

فصل پنجم - آموزش، درجات و حقوق و مزایا

ماده ۳۲ - ماده (۴۷) و تبصره های آن به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۴۷- کلیه مشمولینی که برای انجام خدمت وظیفه عمومی اعزام می شوند، همچنین کسانی که از انجام خدمت معاف می گردند، باید آموزشهای نظامی و انتظامی اعم از عمومی و تخصصی را مطابق دستورالعملی که توسط ستادکل با همکاری سازمانهای نیروهای مسلح تهیه و به تصویب فرماندهی کل می رسد، طی نمایند.

تبصره ۱- آموزش مشمولین معاف از خدمت برابر آئین نامه ای خواهد بود که از سوی ستاد کل تهیه و به تصویب فرماندهی کل قوا می رسد.

تبصره ۲- در زمان صلح آموزشهای فوق باید به نحوی طراحی گردد که به عنوان واحد درسی یا پودمان قابل محاسبه باشد.

تبصره ۳- نیروهای مسلح باید در حین خدمت در زمان صلح زمینه استمرار آموزشهای فوق را در اوقات فراغت سربازان فراهم نمایند.

تبصره ۴- آئین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت دفاع با همکاری وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت کشور و دانشگاه آزاد اسلامی تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵- از همه کارکنان وظیفه در طول مدت دوره آموزش آزمونهای ارزیابی شخصیت و رفتار گرفته شده و متناسب با نتایج حاصله تقسیم و پرونده افراد نیازمند به خدمات مشاوره ای به مراکز ذی ربط در نیروهای مسلح برای راهنمایی و حمایت ارسال می‌شود. نحوه اجراء آن برابر دستورالعملی خواهد بود که توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۳ - ماده (۴۸) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۸ - کارکنان وظیفه بر اساس مدرک تحصیلی و وجود محل سازمانی پس از طی دوره آموزشی لازم به یکی از درجات زیر نائل می‌گردند:

۱) کارکنان وظیفه فاقد مدرک پایان دوره متوسطه به یکی از درجات سربازی تا سرجوخگی.

۲) کارکنان وظیفه دارای مدرک پایان دوره متوسطه به یکی از درجات گروهبانی.

۳) کارکنان وظیفه دارای مدرک کاردانی به یکی از درجات استواری یا ستوان سومی.

۴) کارکنان وظیفه دارای مدرک کارشناسی به درجه ستوان دومی.

۵) کارکنان وظیفه دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر به درجه ستوان یکمی.

تبصره ۱- نیل به درجات گروهبان سومی و بالاتر مستلزم طی دوره آموزش تخصصی مورد نیاز و دارا بودن صلاحیتهای مکتبی می‌باشد.

تبصره ۲- کارکنان وظیفه در صورت نداشتن صلاحیتهای لازم جهت نیل به درجات مصرحه فوق و یا عدم نیاز سازمان بر اساس دستورالعملی که از سوی ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد به درجات مناسب پایین‌تر تا درجه سربازی ناقل خواهند شد.

ماده ۳۴- ماده (۴۸) مکرر به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۴۸ مکرر- اعطاء درجه نظامی به آن دسته از کارکنان وظیفه که برابر با مقررات این قانون واجد شرایط نیل به درجات گروه‌بان‌سومی و بالاتر می‌باشند در هر سازمان با تصویب مقاماتی خواهد بود که اختیار تصویب همان درجات را در مورد کارکنان پایور دارند.

تبصره- اعطاء درجه تشویقی و یا تنزیل درجه کارکنان وظیفه براساس ضوابطی که برای تشویق و یا تنبیه کارکنان در آئین نامه انضباطی نیروهای مسلح پیش‌بینی گردیده است، خواهد بود.

ماده ۳۵- ماده (۴۹) قانون خدمت وظیفه عمومی به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۹- حقوق ماهانه کارکنان وظیفه براساس عوامل درجه و تحصیلات و مدارک اکتسابی برابر ابلاغ ستاد کل بر مبنای حداقل حقوق کارکنان پایور نیروهای مسلح موضوع لایحه قانونی مربوط به حداکثر، حداقل حقوق مستخدمین شاغل و بازنشسته و آماده به خدمت مصوب ۱۳۵۸/۲/۳ شورای انقلاب به شرح زیر تعیین می‌شود:

(۱) درصدهای عامل درجه

درصد حقوقی	درجه	ردیف
٪۱۵	سرباز یا ناوی	۱
٪۱۹	سرباز دوم یا ناوی دوم	۲
٪۲۲	سرباز یکم یا ناوی یکم	۳
٪۲۶	سرجوخه - رزم یار - سرناوی	۴
٪۲۹	گروهبان سوم - رزم آور سوم - مهنای سوم	۵
٪۳۱	گروهبان دوم - رزم آور دوم - مهنای دوم	۶
٪۳۴	گروهبان یکم - رزم آور یکم - مهنای یکم	۷
٪۳۷	رزم دار دوم	۸
٪۴۰	استوار یکم - رزم دار یکم - ناواستوار یکم	۹
٪۴۳	ستوان سوم - ناویان سوم	۱۰
٪۴۶	ستوان دوم - ناویان دوم	۱۱
٪۴۸	ستوان یکم - ناویان یکم	۱۲
٪۵۰	ستوان یکم پزشک - ناویان یکم پزشک	۱۳

(۲) درصدهای عامل تحصیلات:

درصد حقوقی	درجه	ردیف
٪۱۵	سوادخواندن و نوشتن (فاقد مدرک پایان دوره ابتدایی)	۱
٪۲۲	پایان دوره ابتدایی	۲
٪۲۶	پایان دوره راهنمایی	۳
٪۳۴	دیپلم (پایان دوره متوسطه)	۴

ردیف	درجه	درصد حقوقی
۵	فوق دیپلم	٪۴۳
۶	لیسانس	٪۴۶
۷	فوق لیسانس	٪۴۸
۸	دکتری	٪۴۹
۹	دکتری تخصصی پزشکی و بالاتر	٪۵۰

تبصره ۱- هرگونه تغییر و اصلاح درصدهای حقوقی موضوع این ماده و مبالغ مندرج در مواد (۴۹) و (۴۹) مکرر، (۵۰) و (۵۰) مکرر بنا به پیشنهاد ستاد کل و تصویب هیأت وزیران صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- به کارکنان وظیفه متاهل یا سرپرست خانواده معادل صددرصد (۱۰۰٪) حق عائلهمندی کارکنان پایور نیروهای مسلح پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳- حقوق کارکنان وظیفه در دوران آموزش و قبل از دریافت درجه یا سردوشی به میزان پنجاهدرصد (۵۰٪) حقوق اولین ماه دوران خدمت آنان می‌باشد.

تبصره ۴- به کارکنان وظیفه در خاتمه خدمت دوره ضرورت معادل یک‌ماه حقوق به عنوان پاداش پرداخت می‌گردد.

تبصره ۵- حق بازنشستگی و حقوق اولین ماه خدمت از حقوق ماهانه کارکنان وظیفه کسر نمی‌گردد.

ماده ۳۶ - ماده (۴۹) مکرر به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی

الحاق می‌گردد:

ماده ۴۹ مکرر- نیروهای مسلح و سازمانهای وابسته که کارکنان وظیفه در

اختیار دارند مکلفند با توجه به اعتبارات مصوب، امکانات زیست، پوشاک و خوراک متناسب در محل خدمت را فراهم نمایند.

تبصره- وسیله ایاب و ذهاب یا هزینه آن در هنگام اعزام کارکنان وظیفه به مرخصی استحقاقی باید تأمین شود.

ماده ۳۷- ماده (۵۰) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵۰- افسران و درجه داران وظیفه در صورت اعزام به مأموریت

یا انتقال یا خدمت در مناطق محروم و بدآب و هوا مشمول مقررات فوق العاده و مزایای مربوط به افسران و درجه داران کادر ثابت نسبت به حقوق آنان خواهند بود. سایر کارکنان وظیفه در موارد مذکور از دوسوم فوق العاده ها و مزایای درجه گروهبان دومی کادر ثابت برخوردار خواهند شد.

تبصره ۱- به کارکنان وظیفه ای که در محل سکونت خود به کارگیری

می‌شوند، فوق العاده محرومیت از تسهیلات و بدی آب و هوا تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲- به کارکنان وظیفه ای که بنا به تقاضای خود منتقل می‌شوند

هزینه سفر و فوق العاده انتقال تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۳۸- ماده (۵۰) مکرر به شرح زیر به قانون الحاق می‌گردد:

ماده ۵۰ مکرر- حقوق کارکنان وظیفه همواره از سی درصد (۳۰٪) حداقل حقوق کارکنان پایور نیروهای مسلح کمتر و از صددرصد (۱۰۰٪) حقوق حداقل مزبور بیشتر نخواهد بود.

ماده ۳۹- ماده (۵۵) قانون خدمت وظیفه عمومی به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵۵- دولت موظف است اعضاء خانواده تحت تکفل کارکنان وظیفه را در طول مدت خدمت تحت پوشش قرار داده و به آنان مستمری پرداخت نماید.

تبصره- آئین نامه اجرائی این ماده توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل ششم- نیاز به اصلاح ندارد

فصل هفتم- غیبت مشمولین وظیفه عمومی و جرائم و مجازاتها

بخش اول- غیبت مشمولین خدمت وظیفه عمومی

ماده ۴۰- ماده (۵۸) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵۸- مشمولین خدمت وظیفه عمومی که برای رسیدگی و یا اعزام جهت طی دوره ضرورت احضار می‌شوند چنانچه در مهلت یا موعد مقرر خود را معرفی نکنند، همچنین مشمولینی که معافیت موقت دریافت داشته‌اند و پس از انقضای مدت اعتبار، ظرف مدت یک‌ماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی

نکنند، غایب شناخته شده، پس از معرفی یا دستگیری در صورتی که طبق مقررات این قانون قادر به خدمت و بلامانع تشخیص داده شوند به خدمت اعزام و با آنان به ترتیب زیر رفتار می‌شود:

۱) مشمولینی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح تا سه ماه، در زمان جنگ تا پانزده روز باشد، سه ماه اضافه خدمت و چنانچه مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح بیشتر از سه ماه و در زمان جنگ بیش از پانزده روز باشد به شش ماه اضافه خدمت نسبت به سایرین تنبیه می‌گردند.

۲) مشمولینی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح یک سال، در زمان جنگ از دو ماه تجاوز نماید، علاوه بر اعمال اضافه خدمت مذکور در بند (۱)، فراری محسوب گردیده و به دادگاه نظامی معرفی می‌گردند.

تبصره ۱- مشمولین غایبی که به خدمت اعزام می‌شوند در صورتی که در حین خدمت، حسن اخلاق و رفتار و جدیت در انجام وظیفه از خود نشان دهند، یا در عملیات جنگی ابراز شجاعت و فداکاری نمایند، مراتب مورد گواهی فرماندهان، رؤسای ذی‌ربط باشد، برابر ضوابطی که از سوی ستاد کل ابلاغ می‌گردد با تصویب مقامات ارتشبدی، هم‌تراز در سازمان مربوط از انجام اضافه خدمت، یا بخشی از آن معاف می‌گردند.

تبصره ۲- مشمولینی که تا تصویب این قانون غایب شناخته شده اند چنانچه در داخل کشور ظرف حداکثر شش ماه، آنهایی که در خارج از کشور باشند، ظرف حداکثر یک سال خود را جهت انجام خدمت دوره ضرورت معرفی نمایند، در شمول تنبیهات این قانون نخواهند بود.

تبصره ۳- رسیدگی به وضعیت مشمولینی که دارای عذر موجه برای غیبت خویش می‌باشند مطابق ضوابطی خواهد بود که توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۴۱- ماده (۵۸) مکرر به شرح زیر به قانون وظیفه عمومی الحاق

می گردد:

ماده ۵۸ مکرر- کسانی که به نحوی مشمولین غایب را در مؤسسات غیردولتی از قبیل کارخانه‌ها، شرکتهای، آموزشگاهها، کارگاهها، بنگاهها، مغازه‌ها و تعمیرگاهها، به کارگیری نمایند توسط نیروی انتظامی، وزارت کار و وزارت بازرگانی شناسایی و به محاکم صالحه قضائی معرفی خواهند شد. مجازات این گونه افراد برای بار اول هزینه سالانه یکا سرباز و بار دوم و بیشتر علاوه بر پرداخت هزینه سالانه دو سرباز، سه ماه تا شش ماه زندان خواهد بود.

تبصره- ثبت نام در مراکز آموزشی خصوصی و آزاد برای ارائه آموزش به منزله به کارگیری محسوب و در شمول این مجازاتها می باشد.

بخش دوم- جرائم و مجازاتها

ماده ۴۲- ماده (۵۹) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۵۹- مشمولین خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اولیه و یا در حین خدمت مرتکب غیبت مکرر یا فرار گردند به نحوی که ادامه خدمت آنان مستلزم تجدید دوره آموزش باشد، ضمن رسیدگی قانونی به غیبت یا فرار آنان، مجدداً به دوره آموزش اعزام و پس از پایان آموزش در یگان قبلی ادامه خدمت خواهند داد و مدت آموزش قبلی این افراد جزء خدمت آنان محسوب نمی گردد.

تبصره- کارکنان وظیفه‌ای که به دستور مقامات قضائی بازداشت می شوند چنانچه در مورد آنان رأی برائت یا قرار منع پیگرد صادر شود مدت حبس، جزء خدمت وظیفه عمومی آنان محسوب می گردد.

فصل هشتم - استفاده دستگاههای غیر نظامی از خدمات کارکنان وظیفه

ماده ۴۳ - ماده (۶۸) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق

می گردد:

ماده ۶۸ - در اجراء اصل (۱۳۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دولت می تواند در زمان صلح قسمتی از نیروی انسانی مورد نیاز خود در کارهای امدادی و آموزشی، تولیدی و جهاد سازندگی را از مشمولین قانون خدمت وظیفه عمومی مشروط بر این که به آمادگی رزمی نیروهای مسلح آسیبی وارد نیاید به یکی از دو صورت ذیل تأمین نماید:

الف) به عنوان کارکنان وظیفه برای انجام خدمت دوره ضرورت.

ب) به عنوان استخدام تعهد خدمتی.

ماده ۴۴ - ماده (۶۹) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق

می گردد:

ماده ۶۹ - کلیه کارکنان وظیفه که در اجراء ماده فوق در اختیار دستگاههای دولتی و نهادها قرار می گیرند باید قبل از به کارگیری، دوره های آموزش نظامی مورد نیاز را در نیروهای مسلح طی نمایند.

تبصره ۱ - مدت خدمت مشمولین مأمور به سازمانهای غیرنظامی در هر حال سه ماه بیشتر از خدمت در نیروهای مسلح خواهد بود.

تبصره ۲ - مدت آموزشهای نظامی و برنامه تفصیلی آنها مطابق با اساسنامه مربوط در نیروهای مسلح می باشد.

ماده ۴۵- ماده (۷۰) به شرح زیر به قانون خدمت و وظیفه عمومی

الحاق می گردد:

ماده ۷۰- هفتاد درصد (۷۰٪) کارکنان وظیفه و اگذار شده به هر یک از صورتهای مذکور در ماده (۶۸) باید در مناطق محروم به کار گرفته شوند مگر نخبگان و افرادی که دارای مدرک تحصیلی دکترا و بالاتر بوده و خدمت آنان در مناطق غیر محروم به تشخیص بالاترین مقام سازمان ذی ربط ضروری باشد.

ماده ۴۶- ماده (۷۱) به شرح زیر به قانون خدمت و وظیفه عمومی

الحاق می گردد:

ماده ۷۱- تعیین هر یک از دستگاهها برای استفاده از خدمت مشمولین اعم از مشمولین بند (الف)، بند (ب) ماده (۶۸) و همچنین تعداد نیازمندی آنها براساس درخواست دستگاه دولتی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، پس از بررسی ستاد کل به تصویب فرماندهی کل خواهد رسید.

ماده ۴۷- ماده (۷۲) به شرح زیر به قانون خدمت و وظیفه عمومی

الحاق می گردد:

ماده ۷۲- مشمولین موضوع بند (الف) ماده (۶۸) پس از طی آموزش نظامی برابر مقررات این قانون به درجات نظامی نایل و جهت انجام خدمت دوره ضرورت و اگذار می گردند و پس از پایان خدمت نیز از کارت پایان خدمت دوره ضرورت که توسط نیروهای مأمور کننده صادر می گردد برخوردار می شوند.

تبصره ۱- استفاده از لباس نظامی و علائم آن توسط کارکنان وظیفه مأمور به مراکز دولتی ممنوع می باشد و در صورت درخواست بالاترین مقام سازمان به کارگیرنده و موافقت ستاد کل لباس متحدالشکل با علائم مشخص برای این کارکنان طراحی می شود.

تبصره ۲- حقوق و مزایا، خوراک، پوشاک، خوابگاه، بهداشت، درمان و سایر حقوقی که کارکنان وظیفه نیروهای مسلح از آن برخوردار می گردند، از محل بودجه دستگاه به کارگیرنده تأمین خواهد شد. میزان هزینه مربوط به هر یک از آنها برابر با مقررات جاری در نیروهای مسلح می باشد که همه ساله از سوی ستاد کل ابلاغ می گردد.

ماده ۴۸- ماده (۷۳) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می گردد:

ماده ۷۳- کارکنان وظیفه موضوع بند «ب» ماده (۶۸) در قبال تعهد خدمتی که به دستگاههای به کارگیرنده می سپارند، از انجام خدمت دوره ضرورت معاف و پس از انجام کامل تعهد کارت معافیت توسط سازمان وظیفه عمومی ناجا به آنان داده می شود.

تبصره ۱- مدت تعهد خدمت این گونه مشمولین حداقل چهل و هشت ماه خواهد بود. این مدت شامل دوره تحصیل و آموزش سازمانهای به کارگیرنده آنان نمی گردد، ولی مدت آموزش نظامی جزء مدت تعهد آنان محسوب خواهد شد. تبصره ۲- حقوق و مزایای مشمولین مذکور توسط دستگاههای به کارگیرنده و بر اساس مقررات استخدامی آنها پرداخت می شود.

ماده ۴۹- ماده (۷۴) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می گردد:

ماده ۷۴- آن دسته از مشمولین موضوع بند «ب» ماده (۶۸) که قبل از اتمام مدت تعهد به هر علت از خدمت برکنار می شوند جهت تعیین وضعیت خدمت به سازمان وظیفه عمومی معرفی می گردند.

تبصره- چنانچه علت برکناری، بیماری یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان (به تشخیص سازمان به‌کارگیرنده) باشد، مدت خدمت انجام شده به نسبت جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌گردد.

ماده ۵۰- ماده (۷۵) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۷۵- کلیه دستگاههای به‌کارگیرنده مشمولین موظفند موارد غیبت یا فرار مشمولین موضوع بند «الف» ماده (۶۸) را به یگان آموزش دهنده و ترک خدمت (فرار) مشمولین موضوع بند «ب» ماده مذکور را به سازمان وظیفه عمومی منعکس نمایند.

ماده ۵۱- ماده (۷۶) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۷۶- سازمانهای به‌کارگیرنده موظفند هزینه آموزش مشمولین وظیفه مأمور را قبل از اتمام دوره آموزش به میزانی که ستاد کل اعلام می‌کند به سازمانهای آموزش دهنده پرداخت نمایند.

ماده ۵۲- ماده (۷۷) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۷۷- تعهد کلیه مشمولینی که تا تاریخ تصویب این قانون در اختیار سازمانهای خارج از نیروهای مسلح قرار گرفته‌اند، مطابق مقررات قبلی خواهد بود و از تاریخ ابلاغ این قانون نیز سازمانهای مذکور تنها در چهارچوب

مقررات پیش‌بینی شده در این فصل مجاز به استفاده از خدمت مشمولین خواهند بود.

ماده ۵۳- ماده (۷۸) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۷۸- در زمان جنگ و یا بسیج همگانی، با تصویب فرماندهی کل کلیه مشمولین واگذار شده به خارج از نیروهای مسلح و یا بخشی از آنان برابر زمان‌بندی ستاد کل برای انجام خدمت دوره ضرورت در نیروهای مسلح فراخوانده می‌شوند که در این صورت خدمت باقی‌مانده خود را در نیروهای مسلح انجام خواهند داد.

ماده ۵۴- ماده (۷۹) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۷۹- جزئیات اجرایی این فصل مطابق آئین‌نامه ویژه‌ای می‌باشد که توسط ستادکل با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و همچنین سایر نهادهای ذی‌ربط تهیه و به تصویب فرماندهی کل خواهد رسید.

فصل نهم - به‌کارگیری و خدمات

ماده ۵۵- ماده (۸۰) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۸۰- نیروهای مسلح مکلفند کارکنان وظیفه را طوری تقسیم کنند که در خاتمه دوره آموزش و ابتدای به‌کارگیری حتی‌الامکان متناسب با تحصیلات

و قابلیت‌ها به‌کارگیری شوند و برنامه‌ریزی برای تربیت دینی و اخلاقی آنان صورت گیرد.

تبصره ۱- کارکنان وظیفه در طول مدت دوره آموزش نظامی و تخصصی مورد ارزیابی قرار گرفته و مبتنی بر مدرک و رشته تحصیلی، آموزش، مهارت و تواناییها، برای هر فرد، دو رسته اصلی و فرعی تعیین می‌گردد و فرد باید در رسته اصلی یا فرعی خود به‌کارگیری شود.

تبصره ۲- دستورالعمل اجرایی این ماده توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۵۶- ماده (۸۱) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۸۱- آموزش در نیروهای مسلح در دو سطح قبل از شروع خدمت و ضمن خدمت تعریف می‌گردد و برای ارتقاء منزلت و بهینه‌سازی اوقات فراغت سربازان باید زمینه‌های استمرار آموزشهای نظامی، عقیدتی، سیاسی، ورزشی، خدماتی، فنی و حرفه‌ای، سوادآموزی در ضمن خدمت فراهم گردد.

تبصره ۱- آموزشهای فوق در زمان صلح باید به‌صورت واحد درسی، پودمان و نظایر آن تعریف گردد به‌نحوی که گواهی‌های صادره منطبق با سیستم آموزشی کشور باشد.

تبصره ۲- دوره‌های آموزشی ضمن خدمت از نظر محتوایی شامل چهار دوره می‌باشد.

* عمومی

الف- نظامی نظیر: نظام جمع، تیراندازی، آمادگی جسمانی، رزم انفرادی و... برابر ریشه برنامه‌های آموزشی مصوب نیروهای مسلح.

ب- غیرنظامی نظیر: معارف اسلامی، زبانهای خارجی، تربیت بدنی و نظایر آن.

* دروس پایه

مشمول بر دروسی است که اطلاعات و دانش نظری پیش‌نیاز هر رشته را با تأکید بر جنبه‌های کاربردی ارائه می‌کند مانند ریاضی، فیزیک، شیمی، کامپیوتر، کشاورزی، دامداری و نظایر آن.

* دروس اصلی

مشمول بر دروسی است که چگونگی استفاده اصول و مبنای نظری در رشته مربوط را مشخص می‌کند.

* دروس تخصصی

الف- نظامی: دروس نظامی تخصصی در رشته‌های تعریف شده نیروهای مسلح مانند زرهی، توپخانه، الکترونیک، مخابرات و ... برابر ریشه برنامه‌های آموزشی مصوب نیروهای مسلح.

ب- غیرنظامی: شامل دروس تخصصی و اختصاصی که در مجموع توانمندی لازم برای رشته، حرفه یا شغل معینی را در بر می‌گیرد نظیر تسلیحات، جوشکاری، صافکاری، آرایشگری، نانوایی، برقکاری، مکانیک انواع خودرو، دامداری، ورزشهای تخصصی مثل شنا و ورزشهای رزمی.

تبصره ۳- نیروهای مسلح باید ترتیبی اتخاذ نمایند که از کارکنان وظیفه واجد شرایط برای به‌کارگیری در امور آموزش حداکثر استفاده را به‌عمل آورند.

تبصره ۴- آئین‌نامه اجرایی این بخش توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، بهداشت، کار و امور اجتماعی، دفتر عقیدتی سیاسی فرماندهی کل قوا، سازمان تربیت‌بدنی و نهضت سوادآموزی تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با همکاری سازمانهای ذی‌ربط از جمله سازمان ملی جوانان و سازمان فنی و حرفه‌ای در چهارچوب ضوابطی که توسط ستادکل تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد برای تحقق اهداف مذکور از نظر تأمین امکانات، تجهیزات و اعتبارات لازم همکاری نماید.

ماده ۵۷- ماده (۸۲) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۸۲- در مراکز و پادگانهای آموزشی و یگانها دفتر مشاوره روان‌درمانی و راهنمایی برای کمک به سربازان و ارتباط با خانواده آنان در موارد لازم تشکیل می‌گردد. این دفاتر موظف است به محض ورود سرباز به پادگان و یگان محل خدمت بر اساس فرمهای از پیش طراحی شده محل آموزش و محل خدمت فرد و نحوه ارتباط خانواده با مشمول و یگان را به خانواده اطلاع داده و

نظرات خانواده را در مورد استعدادها، تواناییها و ویژگی های خاص فرد جویا شود.

تبصره ۱- در طول مدت خدمت، این مرکز باید بر اساس شناسایی فرد کمکهای لازم به او را به عمل آورده و با خانواده حتی در مورد زمان ورود و خروج فرد در یگان تماس داشته باشد.

تبصره ۲- دستورالعمل اجرایی این ماده توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می گردد.

ماده ۵۸- ماده (۸۴) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می گردد:

ماده ۸۴- کلیه وزارتخانه ها و سازمانها، بنیادها و شرکتها که از اعتبارات دولتی استفاده می کنند، موظفند خدمات و تسهیلات لازم نظیر استفاده از ورزشگاهها، قطارها، اتوبوسها، گردشگاهها، سینماها و موزه ها را برای کارکنان وظیفه در حین خدمت فراهم نمایند.

تبصره- آئین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت دفاع با همکاری دستگاههای ذی ربط تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می رسد.
ماده ۵۹- ماده (۸۵) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می گردد:

ماده ۸۵- دولت موظف است در خدماتی که به مردم ارائه می دهد از قبیل استخدام، پذیرش بدون کنکور، پرداخت وام، پروانه اشتغال و نظایر آن،

اولویتی را که به صورت ضریب، مشخص می‌گردد برای کسانی که در کسوت سربازی خدمت کرده‌اند، در نظر بگیرد.

تبصره- آئین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

● ماده ۶۰- ماده (۸۶) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۸۶- کلیه کارکنان وظیفه و عائله تحت تکفل آنها مطابق آئین‌نامه‌ای که از سوی وزارت دفاع تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می‌رسد تحت بیمه خدمات درمانی نیروهای مسلح قرار می‌گیرند.

تبصره- این بیمه به مدت حداکثر یک‌سال پس از پایان خدمت دوره ضرورت تا زمانی که سربازان فوق اشتغال به کار پیدا نکرده‌اند، استمرار خواهد یافت.

● ماده ۶۱- ماده (۸۷) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق می‌گردد:

ماده ۸۷- کلیه کارکنان وظیفه ترخیصی، با اعلام رضایت یگان خدمتی، حداکثر به مدت یک‌سال تا زمانی که مشغول به کار نشده‌اند، برابر آئین‌نامه‌ای که از سوی وزارت دفاع با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از بیمه بیکاری برابر مقررات جاری دولت جمهوری اسلامی استفاده خواهند نمود.

ماده ۶۲- ماده (۸۸) به شرح زیر به قانون خدمت وظیفه عمومی الحاق

می گردد:

ماده ۸۸- اختیارات فرماندهی کل قوا محدود به موارد مطروحه در این قانون نمی باشد و در هر صورت تدابیر و اوامر فرماندهی کل ملاک اصلی در انجام کلیه امور نظام وظیفه خواهد بود.

ماده ۶۳- ماده (۶۶) به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۶۶- آئین نامه اجرائی این قانون جز در مواردی که در مواد این قانون مرجع خاصی برای آن مشخص شده است، توسط وزارت دفاع تهیه و پس از تأیید ستادکل به تصویب هیأت وزیران می رسد.

سوابق

قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹

فصل اول: کلیات

ماده ۱- دفاع از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات این قانون می باشند و هیچ فرد مشمول خدمت وظیفه عمومی را جز در موارد مصرحه در این قانون نمی توان از خدمت معاف کرد.

تبصره ۱- با توجه با اصل ۱۵۱ قانون اساسی واحد بسیج مستضعفین سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظف است در اسرع وقت امکانات آموزش نظامی اتباع اناث دولت جمهوری اسلامی ایران را با رعایت کلیه موازین شرعی فراهم نماید. این آموزش برای اناث الزامی نیست.

تبصره ۲- وزارت آموزش و پرورش موظف است با همکاری نیروهای مسلح آموزشهایی را که زمینه ساز آمادگی دفاعی است طبق موازین اسلامی در برنامه های آموزشی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان پیش بینی نماید. این آموزش برای دختران تنها در زمینه های دفاع غیر نظامی خواهد بود.

ماده ۲- هر فرد ذکور ایرانی از اول فروردین ماه سالی که طی آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می شود

مشمول مقررات خدمت و طبقه عمومی خواهد شد.

ماده ۳ - سن مشمولان و افراد تحت تکفل از لحاظ خدمت و طبقه و یا معافیت از آن تابع مندرجات اولیه اولین شناسنامه بوده و هر گونه تغییری که بعداً به عمل آمده باشد از لحاظ و طبقه عمومی معتبر نخواهد بود.

تبصره - در صورتی که اختلاف بین سن واقعی مشمول (طبق نظریه شورای پزشکی مندرج در تبصره ۱ ماده ۴۱ این قانون) و سن مندرج در شناسنامه اولیه بیش از ۵ سال باشد، طبق نظر شورای پزشکی عمل خواهد شد.

ماده ۴ - خدمت و طبقه عمومی ۳۰ سال است و مراحل آن برای کلیه مشمولان به شرح زیر است:
الف - دوره ضرورت دو سال و در صورتی که مشمولان مسازاد بر نیاز باشند شورای عالی دفاع می تواند این مدت را تا ۱۸ سال تقلیل دهد.

ب - دوره احتیاط ۸ سال.

ج - دوره ذخیره اول ۱۰ سال.

د - دوره ذخیره دوم ۱۰ سال.

تبصره ۱ - تاریخ شروع و پایان خدمت در مراحل احتیاط و ذخیره از تاریخ پایان خدمت دوره ضرورت محاسبه می گردد و در هر حال تاریخ خاتمه آن از سن ۵۰ سالگی تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۲ - در مواقع ضرورت و بسبب همگانی ممکن است افراد مشمول این قانون تا سن شصت سالگی نیز احضار شوند.

تبصره ۳ - مفاد بند الف این ماده نسبت به مشمولانی مجری است که از اول فروردین ماه سال ۱۳۶۳ به خدمت اعزام شوند.

ماده ۵ - کلیه مشمولان قادر به خدمت و بلا مانع به خدمت دوره ضرورت اعزام می شوند و پس از فراگرفتن آموزشهای نظامی لازم بقیه خدمت دوره ضرورت را در نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران انجام خواهند داد. تعیین ترتیب تقدم برای استفاده از مشمولان مزبور در هر یک از سازمانهای نظامی و انتظامی و نحوه سهمیه بندی آنها توسط ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی تهیه و به تصویب شورای عالی دفاع می رسد.

تبصره ۱ - تعیین تعداد سهمیه هر یک از نیروهای نظامی و انتظامی از مشمولین هر دوره به وسیله کمیسیونی انجام خواهد شد که از نمایندگان نیروهای مزبور و به ریاست رئیس اداره وظیفه عمومی تشکیل می گردد.

تبصره ۲ - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می تواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه از بین دارندگان دفترچه آماده به خدمت در حد سهمیه تعیین شده انتخاب و قبل از تاریخ اعزام آنان لیست اسامی آنها را به اداره وظیفه عمومی اعلام نماید. این مشمولین برای انجام خدمت و طبقه عمومی در اختیار سپاه قرار می گیرند.

تبصره ۳ - نیروهای نظامی و انتظامی موظفند طبق اصل ۱۴۷ قانون اساسی پرسنل کادر ثابت و وظیفه خود را بنا به درخواست دولت برای امور تولیدی، عمرانی، تحقیقاتی، آموزشی، بهداشتی و درمانی با رعایت کامل موازین اسلامی در حدی که به آمادگی رزمی آنها آسیبی وارد نیاید در اختیار دولت قرار دهند.

ماده ۷ - قانون معافیت فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم از خدمت وظیفه عمومی مصوب ۵۸،۲،۲۷ شورای انقلاب ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بقیه خدمت مقرر در آن قانون را در آموزش و پرورش انجام خواهند داد.

ماده ۱۰ - انجام امور زیر در مورد مشمولین وظیفه عمومی مستلزم ارائه مدرک دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از اداره وظیفه عمومی می باشد و فتوکپی مدرک ارائه شده از جمله منضمات ضروری پرونده متشکله می باشد:

الف - شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه.

ب - دریافت هر گونه وام و کمکهای کشاورزی و صنعتی و دامداری و مسکن از طریق وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی.

ج - کاندیدا شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شورا و انجمنهای قانونی.

د - تحویل اصل گواهینامه یا پایان نامه دوره های تحصیلی دیپلم و بالاتر از وزارتخانه مربوطه.

ه - صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکتهای تعاونی.

و - ثبت هر گونه نقل و انتقال غیر قهری اموال به طور مستقیم و غیر مستقیم در دفاتر اسناد رسمی.

ز - دریافت مستمری از سازمانهای دولتی و وابسته و نهادهای قانونی.

ح - استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روزمزد و خرید خدمت) در وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی و شرکتهای دولتی.

تبصره ۱ - در مواردی که ضرورت یا حرج ایجاب کند که معاملات مشمول ثبت گردد، مانند اموال مشترک که عدم ثبت اموال مشمول موجب زیان مالی بر شرکاء دیگر گردد، ثبت اموال مشمول بلامانع است. تشخیص موضوع به عهده محاکم صالحه است.

تبصره ۲ - سایر اموری که در دیگر قوانین منوط به روشن شدن وضعیت خدمتی مشمول می باشد، به قوت خود باقی است.

ماده ۱۳ - مشمولانی که با طی دوره دانشکده ها و آموزشگاههای نظامی و انتظامی برای خدمت در کادر ثابت استخدام شوند مدت تحصیل آنها جزء خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و اگر مدت تحصیل از دو سال کمتر باشد، از دوره خدمت آنان به نسبت کسری خدمت تا دو سال جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می شود.

تبصره ۱ - آن عده از محصلین مراکز آموزشی کادر ثابت نیروهای نظامی و انتظامی که قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته و سپاه) مستعفی یا اخراج شوند دو سال خدمت دوره

ضرورت را بدون احتساب مدت قبلی انجام خواهند داد.

در صورتی که محصلین به علت بیماری یا عدم صلاحیتی که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برکنار گردند مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۲ - افسران و همافران و درجه‌داران کادر ثابت و اعضاء ثابت سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی در صورتی که به موجب مقررات استخدامی مربوطه از خدمت مستعفی یا اخراج شوند مدت تحصیل آنان قبل از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی (در مورد کمیته یا سپاه) جزو خدمت دوره ضرورت محسوب نخواهد شد و اگر بعد از نیل به درجه یا پایان دوره آموزشی از خدمت مستعفی یا اخراج گردند و مدت خدمت آنان از دو سال کمتر باشد بقیه خدمت دوره ضرورت را تا دو سال با درجه سربازی و وظیفه انجام خواهند داد.

ماده ۱۴ - مشمولاتی که به عنوان کارمند رسمی با تعهد ۹ سال خدمت در نیروهای نظامی و انتظامی استخدام شوند پس از انجام تعهد مزبور از خدمت دوره ضرورت معاف خواهند شد. مدت تعهد مزبور در نقاط بد آب و هوا ۶ سال می‌باشد در صورتی که کارمندان فوق‌الذکر از گروه پزشکی و فنی که دارای مدرک فوق دیپلم به بالا در این دو رشته می‌باشند، مدت‌های فوق به ترتیب ۶ سال و ۴ سال خواهد بود.

تبصره ۱ - آن عده از کارمندان فوق که به علت انتزاع قسمت مربوطه از نیروهای نظامی و انتظامی به یکی از وزارتخانه‌ها یا سازمانهای دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری و هلال احمر یا نهادهای قانونی منتقل شوند، بقیه مدت تعهد خود را در سازمان جدید انجام خواهند داد.

تبصره ۲ - سازمانهای استخدام‌کننده کارمندان مشمول فوق موظفند در طول مدت خدمت مورد تعهد به کارمندان مزبور آموزش نظامی عمومی بدهند.

تبصره ۳ - کارمندان فوق که قبل از انجام خدمت مورد تعهد بنا به تشخیص نیرو یا سازمان مربوطه به عللی خارج از اعمال ارادی خود از خدمت برکنار شوند، در صورتی که مدت خدمت آنان در نقاط عادی و بد آب و هوا و حداقل به ترتیب به ۵ سال و ۳ سال بالغ گردد، از انجام خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود و چنانچه کمتر از مدت‌های مذکور خدمت نموده باشند به ازاء هر یک سال کسری ۴ ماه خدمت دوره ضرورت انجام خواهند داد. و در حال خدمت دوره ضرورت این قبیل از کارمندان کمتر از ۴ ماه نخواهد بود.

ماده ۱۵ - سربازان و وظیفه‌ای که حین انجام خدمت دوره ضرورت یا داشتن حداقل گواهینامه دوره ابتدایی و با تعهد ۵ سال خدمت پیمانی برای خدمت در مشاغل سازمانی مورد نیاز نیروهای نظامی و انتظامی استخدام گردند، تا دو سال از خدمت آنان در صورت انجام تعهد به منزله خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و در صورتی که قبل از خاتمه تعهد به هر علتی از خدمت مستعفی و یا برکنار گردند، چنانچه مشمول معافیه‌های قانونی نباشند بدون احتساب مدت تعهد انجام

شده بقیه خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام خواهد داد.

ماده ۱۶ - کلیه مشمولانی که وارد خدمت دوره ضرورت می‌شوند طبق آیین‌نامه‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران نسبت به انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی و مقام رهبری (فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران) سوگند وفاداری یاد خواهند کرد.

فصل دوم: احضار برای دوره ضرورت

ماده ۱۸ - به وضع مشمولان خدمت وظیفه عمومی یک سال قبل از اعزام به خدمت دوره ضرورت یعنی در سالی که مشمولان در آن سال وارد سن ۱۹ سالگی می‌شوند رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۹ - کسانی که به سن ۱۹ سالگی می‌رسند پس از انتشار آگهی احضار موظفند برای روشن نمودن وضع مشمولیتشان به سازمان وظیفه عمومی محل تولد مراجعه و خود را معرفی نمایند و در صورتی که در خارج از محل تولد اقامت داشته باشند می‌توانند به سازمان وظیفه عمومی محل اقامت خود مراجعه کنند.

مشمولان مقیم خارج از کشور باید به نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت خود و در صورت نبودن آن به نزدیکترین نمایندگی کنسولی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران مراجعه کنند.

ماده ۲۰ - اداره ثبت احوال هر محل مکلف است صورت اسامی متولدین ذکور شهرستان یا بخشهای حوزه مأموریت خود را که در سال بعد باید به وضع مشمولیت آنان رسیدگی شود، به طور تفکیک در چهار نسخه تهیه و تا اول آذر ماه هر سال به مراجعی که برای رسیدگی به امر وظیفه عمومی تعیین شده و یا خواهد شد تسلیم کند.

فصل سوم: رسیدگی

ماده ۲۱ - حوزه‌های وظیفه عمومی تهران و مراجعی که در هر یک از مراکز شهرستانها و بخشها مسئول رسیدگی به امور وظیفه عمومی محل می‌باشند زیر نظر ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصره ۱ - رییس اداره وظیفه عمومی از نظر سازمانی معاون فرمانده ژاندارمری کل در امر وظیفه عمومی بوده و بنا به پیشنهاد فرمانده ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران و تصویب وزیر کشور تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ - رییس اداره وظیفه عمومی موظف است کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌هایی را که به نحوی به نیروهای نظامی و انتظامی و مراجع قضایی مرتبط باشند و امور اجرایی مربوطه را در شورایی که با شرکت نمایندگان وزارت کشور، ستاد مشترک، ستاد مرکزی سپاه و یک دادپاربه نمایندگی دیوان عالی کشور زیر نظر رییس اداره وظیفه عمومی تشکیل می‌شود، هماهنگ نماید.

ماده ۲۲ - نمایندگان کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشورهای خارج از مسئول اجرایی مقررات قانون وظیفه عمومی نسبت به مشمولان مقیم حوزه‌های مأموریت خود می‌باشند و موظفند به

وضع مشمولیت آنان رسیدگی کرده و نتیجه اقدامات را از طریق وزارت امور خارجه به اداره وظیفه عمومی اعلام دارند.

ماده ۲۳ - مشمولانی که برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مسافرت می‌کنند پس از ترک تحصیل یا فراغ از تحصیل همچنین مشمولانی که پس از احضار به خدمت طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون به طور موقت به خارج از کشور مسافرت می‌کنند در پایان مدت تعیین شده باید جهت رسیدگی به وضع مشمولیتشان خود را به سازمانهای وظیفه عمومی داخل کشور معرفی کنند.

ماده ۳۰ - به ادعای کفالت مشمولانی رسیدگی می‌شود که غیبت نداشته باشند مگر این که در موقع احضار و در طول مدت غیبت و حین رسیدگی حائز شروط معافیت کفالت بوده باشند که در این صورت این قبیل مشمولان از معافیت کفالت استفاده خواهند کرد (با در نظر گرفتن ماده ۵۵).
تبصره - رییس اداره وظیفه عمومی یا نماینده او در صورتی که دلائل و مدارک متبته‌ای مبنی بر معافیت از خدمت در پرونده موجود باشد می‌تواند برای یک دوره دستور عدم اعزام صادر نماید.

فصل چهارم: معافیتها

بخش اول - معافیت تحصیلی

ماده ۳۱ - دانش‌آموزان دانشسراها و دانش‌آموزان چهارساله آخر دوره متوسطه و هنرآموزان هنرستانها و آموزشگاههای فنی و حرفه‌ای که ارزش تحصیلی دیپلم آنها از طرف مراجع صلاحیت‌دار معادل متوسطه کامل شناخته شده تحصیل نمایند و دانشجویان و هنرجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اگر در حین تحصیل به سن مشمولیت برسند تا زمانی که به تحصیلات خود ادامه می‌دهند از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۳۲ - طلاب علوم دینی که قبل از رسیدن به سن مشمولیت و یا اعزام هم طبقه خود طبق ضوابط شورای مدیریت حوزه علمیه قم و یا نماینده رسمی آن در شهرستانها به تحصیل اشتغال ورزیده در مدت تحصیل می‌توانند از مزایای ماده ۳۱ قانون استفاده کنند ارزشیابی میزان تحصیل یا شورای مدیریت و یا نماینده آن خواهد بود.

تبصره - مشمولان دیپلمه که دوره سطح و یا حداقل ۶ سال دوره خارج را گذرانده باشند به ترتیب همانند مشمولان لیسانس و دکتر خواهند بود و چنانچه بدون دیپلم دوره‌های مذکور را گذرانده باشند همانند مشمولان فوق دیپلم و فوق لیسانس می‌باشند و در هر صورت طلابی که به درجه اجتهاد نایل گردند همانند مشمولین دکتری می‌باشند.

ماده ۳۳ - صدور کارت معافیت تحصیلی دانش‌آموزان و هنرجویان و طلاب علوم دینی موقوف به گواهی اشتغال به تحصیل آنان از طرف مقامات صالحه بوده و مدت اعتبار آن یک سال تمام است.

ماده ۳۴ - دانش‌آموزان و دانشجویان و طلاب علوم دینی مشمول به محض ترک

تحصیل یا اخراج یا فراق از تحصیل باید برای انجام خدمت دوره ضرورت خود را معرفی کنند. مقامات مسئول مکلفند صورت اسامی این قبیل مشمولان را با ذکر مشخصات کامل و نشانی و رشته تحصیلی به طور انفرادی و بدون تأخیر به سازمان وظیفه عمومی مخط ارسال دارند.

تبصره ۱ - مشمولان که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند پس از ترک تحصیل یا فراق از تحصیل موظفند حداکثر ظرف یک سال خود را به سازمان وظیفه عمومی مربوط در داخل کشور معرفی کنند.

تبصره ۲ - مقامات مسئول حسب مورد موظفند ارزش تحصیلی این قبیل مشمولان را از تاریخ تسلیم مدارک حداکثر ظرف دو ماه تعیین و به آنان تسلیم و مراتب را به اداره وظیفه عمومی اعلام کنند.

ماده ۳۵ - مشمولان دیپلمه که با داشتن برگ آماده به خدمت یا برگ معافیت موقت از خدمت دوره ضرورت در مسابقه ورودی یکی از دانشگاهها یا مؤسسات آموزش عالی داخل کشور قبول شده تا زمانی که به تحصیل اشتغال دارند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند مشروط به این که دارای غیبت غیر موجه نباشند. این معافیت فقط برای یک بار داده خواهد شد.

ماده ۳۶ - فارغ التحصیلان دیپلمه در صورتی که از نظر مقررات این قانون و بنا به گواهی وزارت فرهنگ و آموزش عالی حائز شروط اشتغال به تحصیل در خارج از کشور باشند و ادامه تحصیل آنان در رشته های مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی باشد می توانند با استفاده از مقررات معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل به خارج از کشور مسافرت کنند.

ماده ۳۷ - دانش آموزانی که قبل از سن مشمولیت بخواهند در خارج از کشور ادامه تحصیل دهند در صورتی که مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش باشد می توانند از معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور استفاده نمایند.

تبصره - فرزندان ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند تا اخذ دیپلم از مقررات این ماده مستثنی بوده و ادامه تحصیل آنان در رشته های عالی و دانشگاهی با تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی بلامانع خواهد بود.

ماده ۳۸ - آیین نامه اجرایی مواد این بخش از طرف وزارتخانه های کشور، دفاع، سپاه، آموزش و پرورش و فرهنگ و آموزش عالی و با کسب نظر از شورای مدیریت حوزه علمیه قم اداره وظیفه عمومی تهیه و تصویب و به موقع اجراء گذاشته خواهد شد.

بخش دوم - معافیت پزشکی

ماده ۳۹ - مشمولان خدمت وظیفه عمومی از نظر وضع مزاجی و استعداد جسمی و روانی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می شوند:

۱ - کسانی که از نظر جسمی و روانی سالم و قادر به انجام خدمت هستند.

۲ - کسانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری از سلامتی کامل برخوردار نبوده اما قادر به

انجام خدمت در امور غیر رزمی می‌باشند.

۳ - کسانی که به علت عدم رشد یا ابتلاء به بیماری موقتاً قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

۴ - مشمولانی که به علت نقص عضو یا ابتلاء به بیماری جسمی و یا روانی به طور دائم قادر به انجام خدمت دوره ضرورت نیستند.

تبصره ۱ - نحوه طبقه‌بندی مشمولان و طرز معاینه و ضوابط معافیت پزشکی آنها به موجب آیین‌نامه معاینه پزشکی مشمولان خدمت و وظیفه عمومی خواهد بود که وسیله ستاد مشترک تهیه و به تصویب وزارتخانه‌های بهداری، کشور، دفاع و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران خواهد رسید.

تبصره ۲ - مشمولان موضوع بند ۲ این ماده که برای انجام خدمت در مشاغل غیر رزمی نیروهای نظامی یا انتظامی اختصاص داده می‌شوند، آن قسمت از برنامه آموزش عملی و نظامی را که به تشخیص کمیسیون پزشکی مراکز آموزش نیروهای مسلح با سلامتی آنان منافات داشته باشد انجام نخواهد داد.

ماده ۴۱ - معاینه مشمولان وسیله یک نفر پزشک از نیروهای مسلح انجام می‌شود و در صورت نبودن پزشک از نیروهای مسلح از پزشکان غیر نظامی که صلاحیت آنان وسیله بهداری محل و فرماندار یا بخشدار محل تأیید شده باشد استفاده خواهد شد.

تبصره ۱ - اظهار نظر در مورد معافیت پزشکی مشمولان باید توسط سه نفر پزشک که مورد تأیید رییس بهداری و فرماندار محل باشند انجام شود و رأی اکثریت این پزشکان معتبر است.

تبصره ۲ - مدیران عامل بهداری هر استان موظفند پزشکان مورد نیاز شوراهای پزشکی موضوع تبصره را تعیین و به فرمانداری محل معرفی نمایند.

ماده ۴۲ - در صورتی که مشمولان در حین خدمت دوره ضرورت مبتلا به نقص عضو یا بیماریایی شوند که پس از اتمام مدت معالجه کمتر از ۶ ماه نباشد و طبق نظر شورای پزشکی بیمارستانهای نیروهای مسلح جمهوری اسلامی که مورد تأیید عقیدتی - سیاسی در نیروی مربوطه هستند قادر به انجام خدمت نباشند از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

تبصره - دوران معالجه مشمولان موضوع این ماده جزو خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌گردد.

ماده ۴۳ - چنانچه رییس اداره وظیفه عمومی ظرف ۵ سال به نحوی اطمینان حاصل نماید که مشمولی با تقلب و دسیسه در معاینه پزشکی معافیت اخذ نموده یا برخلاف این قانون و آیین‌نامه معاینه و معافیت پزشکی از خدمت دوره ضرورت معاف تشخیص داده شده از این قبیل مشمولان توسط شورای عالی پزشکی که از ۵ نفر از پزشکان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌گردد معاینه مجدد به عمل خواهد آمد و نظر این شورا قطعی و لازم‌الاجرا است.

بخش سوم - معافیت کفالت

ماده ۴۴ - مشمولان زیر حسب مورد از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.
الف - یگانه مراقب و نگهدارنده پدر یا جد یا برادر و یا مادر یا جده یا خواهر که قادر به اداره امور خود نباشد.

ب - یگانه مراقب و نگهدارنده برادر یا خواهر صغیر.

ج - یگانه سرپرست و خواهر مجرد در صورتی که تا سن ۲۴ سالگی مجرد باشد.

د - از ۲ یا ۳ برادر واجد شرایط اعزام به خدمت یکی از آنان تا خاتمه خدمت دیگری به خدمت دوره ضرورت یا احتیاط اعزام نخواهد شد. و ترتیب تقدم در اعزام بر مبنای سن مشمول خواهد بود.

ه - مشمولین غیر غایبی که دارای همسر یا فرزند تحت تکفل می‌باشند تا تصویب و اجرای لایحه مذکور در ماده ۵۵ این قانون در زمان صلح.

بدیهی است پس از تصویب و اجرای لایحه مذکور به شرط نداشتن مانع دیگری مشمولین فوق به خدمت اعزام خواهند شد.

تبصره ۱ - مشمولان بندهای الف و ب چنانچه در پنج سال متوالی دارای شرایط معافیت موقت از خدمت باشند در پایان سال پنجم به آنها معافیت در زمان صلح داده خواهد شد. و مشمولین بند ج تا پایان سن ۲۴ سالگی خواهر می‌توانند سالانه از معافیت موقت استفاده و سپس به شرط نداشتن مانع دیگری به خدمت اعزام شوند.

تبصره ۲ - مشمولانی که برای انجام خدمت وظیفه عمومی احضار می‌شوند در صورتی که در تاریخهای معینه بدون عذر موجه خود را معرفی نکنند از معافیت موضوع این ماده محروم می‌شوند (با توجه به ماده ۵۵).

ماده ۴۷ - کلیه مشمولان طبق برنامه و مدت آموزشی که از طرف ستاد مشترک ارتش و ستاد مرکزی سپاه تنظیم می‌گردد دوره آموزش مقدماتی نظامی را طی خواهد کرد.

تبصره ۱ - مشمولان فوق دیپلم جهت طی دوره درجه‌داری وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام و پس از گذراندن دوره مقدماتی و تخصصی و داشتن سلامت جسمی و روانی و صلاحیت اخلاقی و سیاسی به یکی از درجات گروهبانی وظیفه نائل می‌شوند در غیر این صورت با درجه افرادی وظیفه به خدمت ادامه خواهند داد.

تبصره ۲ - مشمولان دیپلمه و پائین‌تر پس از طی دوره مقدماتی با درجه افرادی وظیفه به خدمت در نیروها و سازمانهای مربوطه مشغول خواهند شد.

تبصره ۳ - در موارد ضروری نیروها و سازمانهای نظامی و انتظامی مجاز خواهند بود تعدادی از مشمولان دیپلمه را در تخصصهای مورد نیاز براساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه اجرایی این قانون انتخاب و جهت طی دوره درجه‌داری وظیفه به مراکز آموزشی و فرهنگی اعزام دارند.

ماده ۴۸ - مشمولان لیسانسیه و بالاتر پس از طی دوره آموزشی مقدماتی نظامی و موفقیت در آزمایشهای آن در صورتی که از لحاظ اخلاقی و سیاسی و مکتبی شایستگی داشته باشند پس از طی

دوره آموزش افسری وظیفه و موفقیت در آزمایشهای آن دارندگان دانشنامه دکترا به درجه ستوان یکمی و سایرین به درجه ستوان دومی وظیفه نائل خواهند شد.

تبصره ۱ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره مقدماتی نظامی مردود شوند و یا طبق نظر شورای مرکز آموزشی از لحاظ جسمی، مکتبی و اخلاقی صلاحیت لازم جهت نیل به درجه افسری را نداشته باشند برای طی دوره درجه داری اعزام خواهند شد.

تبصره ۲ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در آزمایشهای دوره آموزشی افسری وظیفه مردود گردند یا از لحاظ مکتبی و اخلاقی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری بر حسب تشخیص شورای مرکز آموزشی مربوط نباشند بقیه خدمت دوره ضرورت را در یکی از درجات گروهبانی و وظیفه انجام خواهند داد.

تبصره ۳ - در صورتی که مشمولان موضوع این ماده در هر یک از مراحل آموزشی به علل سیاسی و امنیتی واجد صلاحیت نیل به مقام افسری تشخیص داده نشوند بقیه خدمت دوره ضرورت را مانند افراد وظیفه انجام خواهند داد.

ماده ۴۹ - حقوق ماهانه افسران - درجه داران - دانشجویان و دانش آموزان و افراد وظیفه به شرح زیر خواهد بود:

الف - حقوق افسران وظیفه به میزان حقوق ثابت ماهانه سال اول افسران هم درجه کادر ثابت.

ب - حقوق درجه داران وظیفه

۱ - گروهبان سوم ۱۱۵ واحد حقوقی

۲ - گروهبان دوم ۱۲۵ واحد حقوقی

۳ - گروهبان یکم ۱۳۵ واحد حقوقی

ج - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و دانش آموزان وظیفه در مدت آموزش مقدماتی و تخصصی ۲۰۰۰ ریال.

د - حقوق دانشجویان وظیفه در مدت آموزش تخصصی ۲۵۰۰ ریال.

ه - حقوق ماهانه افراد وظیفه به میزانی است که هر سال در بودجه وزارت دفاع پیش بینی می شود.

ماده ۵۰ - افسران و درجه داران وظیفه در صورت اعزام به مأموریت یا انتقال یا خدمت در مناطق بد آب و هوا مشمول مقررات فوق العاده و مزایای مربوط به افسران و درجه داران کادر ثابت نسبت به حقوق آنان خواهند بود و در صورتی که در یگانها و قسمتهایی که پرسنل کادر ثابت آنها از مزایای قانونی خاص استفاده می کنند، مشغول خدمت شوند و در شرایط مشابه از مزایای مزبور نسبت به حقوق خویش استفاده خواهند کرد.

تبصره ۱ - افسران و درجه داران وظیفه ای که در محل سکونت خود خدمت می نمایند، از مقررات مربوط به بدی آب و هوا، مذکور در این ماده استفاده نخواهند کرد.

تبصره ۲ - سربازان وظیفه در غیر زمان جنگ یا بسیج عمومی به طور اجباری بیش از یک سال (نیمی از مدت خدمت) از خدمت خود را در نقاطبد آب و هوا خدمت نخواهند کرد.

تبصره ۳ - طبقه بندی مناطق از نظر آب و هوا طبق آیین نامه ای خواهد بود که به وسیله ستاد مشترک با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کل کشور تهیه و به تصویب وزیر دفاع برسد.

تبصره ۴ - به افسران و درجه داران وظیفه ای که بنا به تقاضای شخصی منتقل می شوند هزینه سفر و فوق العاده انتقال تعلق نمی گیرد.

ماده ۵۵ - دولت موظف است لایحه نحوه کمک به خانواده های مشمولینی را که با اعزام مشمول قدرت اداره معاش خود را از دست می دهند تهیه و ظرف مدت ۶ ماه جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۵۸ - مشمولان خدمت وظیفه عمومی (ضرورت، احتیاط، ذخیره) که برای رسیدگی یا اعزام احضار شوند و در مهلت یا موعد مقرر که از طرف اداره وظیفه عمومی اعلام شود خود را معرفی نکنند همچنین مشمولانی که معافیت های موقت دریافت داشته اند و پس از انقضای مدت اعتبار ظرف یک ماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی نکنند، غایب شناخته شده و پس از معرفی یا دستگیری در صورتی که طبق مقررات این قانون قادر به خدمت و بلامانع تشخیص داده شوند به خدمت اعزام می شوند و پس از انجام خدمت مقرر در صورت اعلام اداره وظیفه عمومی موضوع غیبت در محاکم صالحه قضایی مورد رسیدگی فرار می گیرد. و چنانچه دارای عذر موجه نباشند، به شرح زیر اتخاذ تصمیم خواهد شد:

الف - مشمولان غایب زمان صلح که در زمان صلح خود را معرفی کنند پس از تعیین تکلیف مشمولیت یا انجام خدمت دوره ضرورت به مدت ۶ ماه تا یک سال و مشمولانی که دستگیر شده باشند به مدت یک سال تا دو سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

ب - مشمولان غایب زمان صلح که خود را در زمان جنگ معرفی نمایند پس از پایان خدمت یا معافیت بلافاصله کارت مربوطه را دریافت خواهند داشت و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۲ سال ۴ سال از دریافت کارت پایان خدمت محروم خواهند شد.

ج - مشمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان جنگ معرفی کنند، پس از پایان خدمت یا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت به مدت یک تا دو سال و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۳ تا ۵ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

د - مشمولان غایب زمان جنگ که خود را در زمان صلح معرفی کنند پس از پایان خدمت یا تعیین تکلیف از نظر مشمولیت به مدت ۵ تا ۷ سال و کسانی که دستگیر شوند به مدت ۷ تا ۱۰ سال از دریافت کارت پایان خدمت یا معافیت محروم خواهند شد.

تبصره ۱ - قاضی می تواند غایب را به مجازات (تعزیر) دیگری که خود صلاح بداند به جای مجازاتهای فوق محکوم نماید.

تبصره ۲ - مشمولانی که تا تاریخ تصویب این قانون غایب شناخته شده‌اند چنانچه داخل کشور باشند ظرف ۶ ماه و آنهایی که در خارج از باشند ظرف مدت یک سال برای رسیدگی به وضع مشمولیتشان خود را به سازمانهای وظیفه عمومی معرفی نمایند بجز مشمولان بند (د) محرومیت‌های مندرج در ماده در مورد آنان اجرا نخواهد شد.

بخش دوم - جرائم و مجازاتها

ماده ۵۹ - مشمولین خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اولیه و یا پس از خاتمه آموزش بیش از مدت ۶ ماه مرتکب فرار از خدمت شوند پس از دستگیری یا معرفی بدون احتساب مدت قبلی خدمت دوره ضرورت را انجام خواهند داد.

قانون الحاق یک تبصره به ماده (۳۱) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳

ماده واحده - یک تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۳۱) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۶،۳،۱۸ الحاق می‌گردد:

تبصره ۳ - مشمولان فارغ‌التحصیل دیپلم نظام قدیم و جدید که با داشتن برگ آماده به خدمت یا برگ معافیت موقت از خدمت دوره ضرورت در آزمون پیش‌دانشگاهی یا یکی از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور قبول می‌شوند تا زمانی که به تحصیل اشتغال دارند می‌توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. پذیرفته شدگانی که در حال انجام خدمت وظیفه دوره ضرورت می‌باشند در زمان صلح در صورت ثبت نام و اشتغال به تحصیل فوراً ترخیص خواهند شد. استفاده از معافیت تحصیلی و امکان ترخیص در تمامی موارد فوق منوط به عدم غیبت غیرموجه است و این حق فقط یکبار اعطاء خواهد شد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۷،۲،۳۰

تاریخ تأیید شورای نگهبان ۱۳۷۷،۳،۲۰

تفسیر قانونی مواد ۳۱ و ۳۳ قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۷۰/۸/۲۸

موضوع استفسار

آیا بر اساس مواد ۳۱ و ۳۳ قانون خدمت وظیفه عمومی، دانشجویان دانشگاه پیام نور مشمول معافیت تحصیلی از خدمت وظیفه عمومی می‌شوند یا نه؟

نظریه مجلس

ماده واحده - با توجه به اطلاق کلمه دانشجویان در مواد ۳۱ و ۳۳ و همچنین عبارت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در ماده ۳۱، معافیت تحصیلی موضوع این قانون شامل کلیه دانشجویانی است که در هر یک از دانشگاههای کشور "از جمله دانشگاه پیام نور" مشغول تحصیل می‌باشند، البته رعایت زمان متناسب با تعداد واحدهای درسی هر مقطع دانشگاهی بر حسب نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی برای کلیه دانشگاهها الزامی است.

قانون الحاق دو تبصره به ماده (۳۱) قانون خدمت وظیفه عمومی

ماده واحده - دو تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره های (۱) و (۲) به ماده (۳۱) قانون خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۶۳ - الحاق می شود.

تبصره ۱- به آن دسته از دانش آموزان فارغ التحصیل داخل یا خارج که برابر ضوابط وزارت آموزش و پرورش دیپلم شناخته شوند و برای تحصیل در مؤسسات آموزش عالی داخل یا خارج کشور ملزم به طی دوره پیش دانشگاهی باشند معافیت تحصیلی تعلق می گیرد.

تبصره ۲- مشمولان فارغ التحصیل دیپلم نظام جدید خرداد یا شهریور ماه هر سال در مهرماه همان سال یا در زمان شروع دومین دوره پیش دانشگاهی پس از اخذ دیپلم و مشمولان فارغ التحصیل دی ماه، در مهرماه سال بعد یا در زمان شروع دومین دوره پیش دانشگاهی پس از اخذ دیپلم، می توانند در دوره پیش دانشگاهی مشغول به تحصیل شوند.

فواصل زمانی ایجاد شده تا زمان اتمام دوره پیش دانشگاهی جزو ایام تحصیل محسوب شده و مشمول معافیت تحصیلی می شود. حکم این قانون تا تصویب قانون نظام جدید آموزشی معتبر خواهد بود.

تاریخ تصویب ۱۳۷۶،۳،۱۸

تاریخ نایب شورای نگهبان ۱۳۷۶،۳،۲۸

قانون اصلاح تبصره ۱ ماده ۳۴ قانون خدمت وظیفه عمومی (مصوب ۱۳۶۳) مصوب ۱۳۷۳/۸/۸

ماده واحده - تبصره ۱ ماده ۳۴ قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ به شرح زیر اصلاح می گردد:

تبصره ۱ - مشمولانی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند پس از ترک تحصیل و یا فراغ از تحصیل موظفند حداکثر ظرف یک سال خود را به سازمان وظیفه عمومی مربوطه در داخل کشور معرفی نمایند. مهلت مذکور برای آن دسته از فارغ التحصیلان خارج از کشور که به عنوان عضو هیأت علمی جذب دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی می گردند به دو سال افزایش می یابد.

قانون الحاق یک تبصره به ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی

ماده واحده - یک تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره (۳) به ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ الحاق می گردد:

تبصره ۳ - استفاده از معافیت های فوق مانع برخورداری مشمولان این قانون از مزایای مقرر در قانون معافیت یک نفر از فرزندان خانواده های شهدا، معلولین، اسرا و مقنودالانراها از خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۶،۹،۲۴ مجلس شورای اسلامی نمی گردد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۹،۳،۱

تاریخ نایب شورای نگهبان ۱۳۷۹،۳،۴

اصل ۱۳۷ قانون اساسی

هر یک از وزیران مسئول و وظایف خاص خویش در برابر رئیس جمهور و مجلس است و در اموری که به تصویب هیات وزیران می رسد مسئول اعمال دیگران نیز هست.

قانون الحاق موادی به قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۵/۱/۲۶

ماده ۱ - سپاه پاسداران و کمیته انقلاب اسلامی، ژاندارمری و شهرداری جمهوری اسلامی موظفند مشمولان غایب را پس از گذشت سه ماه از تصویب این قانون شناسایی و دستگیر نموده و به حوزه وظیفه عمومی محل دستگیری تحویل دهند.

چنانچه این گونه مشمولان در موعد مقرر حاضر به انجام خدمت نگردیده مجدداً دستگیر و به مراجع قضایی محل تحویل خواهند شد.

تبصره - نیروهای مذکور در این ماده موظفند سربازان فراری را دستگیر و به مراجع صالحه تحویل دهند.

ماده ۲ - مجازات مشمولین غایب زمان جنگ که بار دوم دستگیر شوند، علاوه بر مجازات مقرر در ماده ۵۸ خدمت وظیفه عمومی یک تا سه سال حبس تعلیقی خواهد بود و در هر حال موظف به انجام خدمت وظیفه عمومی می باشند.

ماده ۳ - مدت خدمت دوره ضرورت مشمولین غائب زمان جنگ که خود را پس از سه ماه از تاریخ تصویب این نامه معرفی نمایند، سه ماه غائبی که دستگیر شوند، شش ماه بیش از سایر مشمولین خواهد بود. بدیهی است مشمولین غائبی که تا سه ماه بعد از تاریخ تصویب این قانون خود را معرفی نمایند، خدمت اضافی نخواهند داشت.

تبصره - تا زمان تصویب این قانون افرادی که در دوران غیبت از طریق بسیج مدتی را در جبهه گذرانده اند، این مدت از اضافه خدمت آنان کسر خواهد شد.

ماده ۴ - کسان که به نحوی مشمولین غایب زمان جنگ را در مؤسسات غیر دولتی از قبیل کارخانه، کارگاه، و بنگاه، مغازه بکار گیرند، توسط نیروهای مذکور در ماده ۱ این قانون شناسایی و به محاکم صالح قضایی معرفی خواهد شد. مجازات این گونه افراد یک تا سه سال حبس خواهد بود.

تبصره - به پرونده های مواد ۲ و ۴ این قانون خارج از نوبت در مراجع قضایی رسیدگی خواهد شد.

ماده ۵ - سازمانهای نظامی و انتظامی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که کلیه افراد وظیفه در زمان جنگ یا بسیج همگانی حداقل یک سال از خدمت دوره ضرورت را در مناطق عملیاتی انجام دهند. مگر در مواردی که به تشخیص شورای عالی دفاع وجود افرادی در غیر مناطق عملیاتی ضروری باشد.

ماده ۶ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت یک ماه برابر ماده ۶۶ قانون وظیفه عمومی تهیه و به مورد اجراء گذارده خواهد شد.

قانون الحاق مادهای به قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۶/۹/۱

ماده واحده - بسیجیان، جهادگران و سایر افراد که در اسارت و یا گروگان دشمن باشند و یا به

اسارت و گروگان گرفته شوند، با تأیید حفاظت اطلاعات سپاه و ارتش حسب مورد مدت اسارت و یا گروگان بودن آنان در حکم خدمت وظیفه عمومی (اعم از ضرورت، احتیاط و ذخیره) محسوب می‌گردد.

تبصره ۱ - برای افراد مذکور در ماده واحده که مدت اسارت و یا گروگان آنان دو سال باشد، کارت معافیت دائم از انجام دوره ضرورت صادر و اگر بیش از دو سال در اسارت یا گروگان باشند، این مدت از دوره‌های احتیاط و ذخیره خدمت وظیفه عمومی آنان کسر خواهد شد.

تبصره ۲ - افراد موضوع ماده واحده که مدت اسارت و یا گروگان بودن آنان کمتر از دو سال بوده و فاقد شرایط معافیت باشند، مابقی خدمت خود را در صورتی که کمتر از یک سال باشد در نزدیکترین واحد نظامی انتظامی محل سکونت می‌گذرانند و در غیر این صورت نسبت به مابقی خدمت همانند سایر مشمولین با آنان رفتار خواهد شد.

تبصره ۳ - آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه‌های دفاع، سپاه و کشور ظرف سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۸/۷/۵

ماده واحده - مشمولانی که در شورای پزشکی شهرستان مربوطه با معاینه بالینی معاف از خدمت تشخیص داده نشده و با تشخیص این شورا یا اعتراض مشمول یا رئیس حوزه نظام وظیفه مربوطه نیاز به معاینه تخصصی دارند رئیس حوزه مربوطه موظف است آنان را به نزدیکترین مرکز مجهز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی نماید تا مورد معاینه قرار گرفته و نتیجه معاینه تخصصی جهت تصمیم‌گیری به شورای پزشکی شهرستان مربوطه ارسال می‌گردد.

تبصره ۱ - شورای پزشکی مزبور در این ماده واحده از سوی شبکه بهداشتی هر شهرستان و با تأیید سپاه و ژاندارمری سه نفر پزشک را به فرمانداری آن شهرستان معرفی تا پس از تأیید فرماندار، پزشکان مذکور در شورای پزشکی حوزه وظیفه عمومی شهرستان انجام وظیفه نمایند.

تبصره ۲ - مشمولانی که نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، قبلاً باید هزینه‌های پیش‌بینی شده را به حساب دولت پرداخت نموده و پس از معاینه طبق این قانون با آنان رفتار می‌شود. افرادی که به تأیید کمیته امداد محل فاقد تمکن مالی باشند از پرداخت وجه مزبور معاف‌اند.

تبصره ۳ - مراکز مجهز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا نیروهای مسلح ذکر شده در این قانون موظف هستند به وضع مشمولین معرفی شده حوزه مربوطه خارج از نوبت رسیدگی نموده و آنان را حداکثر ظرف مدت یک ماه مورد معاینات تخصصی قرار دهند.

تبصره ۴ - چنانچه مشمولانی که برای معاینات تخصصی به مراکز مجهز وزارت بهداشت، درمان

و آموزش پزشکی یا بیمارستانهای نیروهای مسلح معرفی می شوند ظرف مدت یک ماه به این مراکز مراجعه نکنند به خدمت اعزام خواهند شد.

تبصره ۵ - آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارتخانه های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون اصلاح قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۸

مصوب ۱۳۷۳/۳/۳

ماده واحده - تبصره ۲ ماده واحده قانون نحوه معاینه پزشکی مشمولان خدمت وظیفه عمومی - مصوب ۱۳۶۸ به شرح زیر اصلاح می شود:

تبصره ۲ - مشمولانی که نیاز به معاینه تخصصی داشته باشند، قبلاً باید هزینه های پیش بینی شده را به حساب دولت پرداخت نموده و پس از معاینه طبق این قانون با آنان رفتار می شود. مددجویان مشمول تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و افرادی که به تأیید کمیته امداد امام محل فاقد تمکن مالی هستند از پرداخت وجه مزبور معاف می باشند.